

Latweeschu Uwise.

Nr. 14.

Zettortdeenâ 1. April.

1854.

Druckerts pee J. S. Hoffmann un A. Johannsohn.

No Jelgawas.

Zeen. Korpua Generals no Siewers, kas ne ween wissam karra-spehkan Kursemme par waldineeku, bet no muhsu Kunga un Keisera arri taggad zelts pahr wissu Kursemmi par to augstaku teesataju, kurrām schinnis karra-laitōs kas spehks irr dohts, ar sawu karra-teesu teesah̄t un ir ar nahwes-teesu notesah̄t ikkatn, kas ar nepaklausibu, dumpi, aplam wallodu, jeb muhsu eenaidneekem kahdu paligu pasneegdam̄s prett waldischānu apgrehkojah̄s, — 23schā Merz d. Jelgawā irr atnahzīs. Dhtrā deenā tuhdał wissī wirsneeki, waldischānas- un teesas- un zitti Kungi stalōs mundeerindōs isgehrbuschees nogah̄je schim augstam Generalam parahditees un to gohdam apswēzinah̄t.

Muhsu leeluppē 23schā Merz d. leddus fahzīs eet. Pee Rihgas Daugawa wehl zeeta. Pee Rihgas stanstēs, Dūnamūnde, zitti kuggi no Norwehgeru un Bruhschusemmes jaw irr atnahkuschī ar prezzi. S — z.

Karra-sinnas.

Scho reiss gan irr to stahstih̄t: jo kad pehrkōna laikā mahkoni labbu laiku staigajuschī schurp turp, jo silli un melli palikuschī un leelikstī sakrahjuschees, tad fah̄t sibbinah̄t, pehrkōns duhz, sibbins sperr, un ne sinn kur eespers, kas nu buhs! Tāpat pee Dohnawas. Kreewi un Turki staigajuschī, sakrahjuschees, apzeetinajuschēes, gan scheid gan tur bulla-sibbins druszin sibbinaja, bet ne sinnaja ne

weens, kur karra-pehrkōns eespers. Wissi gaidijam ka pee Kalawat, pee Cistrikeru-walstis rohbescheem breesmiga kauschanah̄s buhschoht — tā arri Turki tizzeja; tadeh̄t Kalawatā aplam apzeetinajuschēes un leelu leelu karra-spehku tur sakrahjuschi; arri Kreewi tur tohs ikdeenās tirdinajuschī un 19tā Webruar d. teem atkal uskrittuschī ar Kasakeem un Uhsareem, arri schahwuschī ar leeleem-gabaleem un wissapfah̄rt Kalawatāi weetu weetās ugguni uskuhruschī, tā ka Turki dohmajuschī: nu buhs — un neganti schahwuschī us to ugguni — bet Kreewi tur naw bijuschī. Jo Kreewi tikkaı gribbejuschi lai Turki schinni weetā sakrahjah̄s, taissidamees zittā weetā, kahdas 80 juhdes wairak us leisu, eet pahr Dohnawas uppi, kur Turki ne dohmaht ne bij dohmajuschī, ka tē eeschoht pahr. Bet pirms Kreewi pahrgajuschī 4 weetās, wehl kahdu stikki padarrijuschī. Generals Schilders ar farkani nodedsinatahm lohdehm schahwis us tahm laiwahm pee Sistowas un Nikopoli, sadedsinajis 9 leelas 10 masas laiwās un to tiltu; tāpat arri zits Generals darrijis pee Silistrias un ir scho apzeetinatū Turku pilsehtu 3 weetās eededsinajis, un kad Turki wait̄ ne warrejuschi schaut, tad Kreewi 7 weetās pee Kalarasch, teescham prett Silistriju israkuschī leelus grahwjus un angstas walles ustaisijuschī, kur leeligabbali warr stahweht un schaut pahr Dohnawu pahr us to pilsehtn. To redsejuschi 6 tuhksioschi Turki ar 30 laiwahm pa 2 lahgham nahkuschī pahr un eemettuschēes schinnis weetās un fahkuschī ar schlippelehm fahs walles atkal nopohstih̄t. Kreewi kahdas 8

woi 10 werstes no Kalaraſch buhdami, at-
ſtrehjuſchi ar kaſateem, jahtneeſeem, ka-
hinee-
teem un leeſeem-gabbaleem, 3 dalläs isdalliju-
ſchees un tad teem dewuſchees ſtreſſchus wir-
ſü. Kaſateem bij ja-eet papreeſch un ja-ee-
ſahf. Pa labbu rohku gahjis Generals Krul-
ews ar 3 leeſeem-gabbaleem. Tä ka Turki
ohträ puſſe Dohnawas Kreewus eeraudſija, tad
tuhdal ar wiſſeem leeſeem-gabbaleem ſchahwu-
ſchi pahp uppi, un tee Turki ſchinnü puſſe
(wiſſi Egipteri) nomettuſchi ſawas ſchlippeles
un ſtrehjuſchi Kreeweem wirſü, bet muhſu lee-
li-gabbali ar kartehtſcheem tä dewuſchi, ka ſa-
juſkuſchi un ſahkuſchi behgt us ſawahm lai-
wahm atpaffal. Nu muhſu leeli-gabbali pee-
braukuſchi pee paſcha uppes-krasta us tahm
laiwahm ſchaudami. 5 ſimts Egipteri ne war-
redami laiwas eekluht, ſapreeduſchees tä jehri
ſchaurä weetä pee paſcha ſtrauja krasta. Nu
tif wirſneeki, kaſaki ir wiſſi dentſchiki teem
wirſu. 198 noſchawuſchi, 38 ſanehmüſchi dſih-
wus, tee zitti noſtrituſchi no krasta uppe un
noſlikuſchi peldedami! Pa tam leeli-gabbali
ſchahwuſchi us tahm laiwahm uppe, 2 ſaſchah-
wuſchi un 1 nogrimuſe ar wiſſeem ſaldateem,
1 ſanehmüſchi rohkäs.

Nu to paſchu laiku pa widdu muhſu Kreewi
pa needreem paſcheyti, peeſtrehje ar bajo-
netti Turkeem kaſ rakke zittä weetä. Gan nu
Turki turrejahs, turrejahs prettim, bet ne to
darriht, bij jabehg laiwas. 50 Turki palikke
noſchauti ſemme un wiſſi kaſ ne warreja tif
ahtri eekluht laiwas un gahje peldus, tee no-
ſlikte. Pa kreifu rohku palkawneeks Sibbin
ar 3 leeſeem-gabbaleem ſchahwis tohs Turkus
kaſ wehl zittä weetä tahs walles gribbeja no-
pohſtiht. Peeſtrehje ar leeſeem-gabbaleem tif-
lai ſimts aſſis klahu un ar kartehtſchu loh-
dehm tä dewe, ka Turki ſawus mirruſchus un
ſaſchautus panemdami lihds, dewahs laiwas.
2 laiwas tä tappe ſaſchautas, ka tahs no-
grimme ar wiſſeem Turkeem. 3 leelas lai-
was prett ſtraumi ne warredamas turretees,
tappe ſahnis uodſihtas. Nu ſchahwe leeli-gab-

bali un tif labbi trahpija, ka wiſſas 3 no-
grimme. Gan nabbaga Turki peldus gribbeja
glahbtees, bet tif maſ pulziniſch isglahbjahs.
No Kreeweem tiffai maſ irr noſchauti tadeht
ka tee needrös bij paſcheyti un Kreewi wiſſu
wairak ar leeſeem-gabbaleem ſchahwuſchi.

Kreewi wiſſas ſchinnis weetäs tä darriju-
ſchi tiffai talabb, lai Turki ne nomanna to
tee ihſi bij nodohmajuſchi zittä weetäs dar-
riht. Jo kad taggad Calenderi un Spran-
tſchi ar ſaweem kuggeem nahtdami us muhſu
Nuſtruma-juhru un karra-ſpehku (60 kuhſto-
ſchus ſaldatus) ſuhtidami us Turku ſemm
eenaidneeſeem par paligu, ſtaidri parahdju-
ſchi, ka tee ar warru karru ar mums gribboh-
ſahft, tad Keiſers arri wair ne to ne gribb-
gaidiht, bet pawehlejis to ihſto karru ar Tur-
keem nu tif ſahft un eet pahp Dohnawu pahp
Turku ſemme eekſhä. Par tahdu leelu plat-
tu uppi pahrzettees ar leelu karra-ſpehku in-
grubta leeta, un jo grubti un bailigi tadeht, to
ohträ puſſe eenaidneeſam irr leels karra-ſpeht
prettim. Tadeht ar gudribu tas jadarra
Muhſu Kreewi to nu gohdam isdarrijuſchi
Wiſſi dohmaja Kreewi eekſohht pahp ar waru
pee Kalawat — bet redſi 80 juhdses wairak
us leiju ne zil tablu no tahs weetas, ku
Dohnawas uppe eeteſſ mellä juhra un kur to
lohti platta un pahedallahs beidſohht us daud-
dallahm, Kreewi ne dohmajoht ſahkuſchi eet pahp
us 4 weetahm. Kad jumäs buhs ta laukfabri-
tad redeseet, kur un lä tas bijis. 10tä Mer-
d. Kreewi pee Braila, Galaz, Iſmael
un Tultſcha, apzeetinateem piſſehteem, ſawed-
duſchi papillam leelu-gabbalu us ſallahu
Dohnawä un wiſſu deenu ſchahwuſchi us teen
Turku ſaldateem un piſſehteem kaſ teeſchan
prettim ohträ puſſe. Ohträ rihtä täpat lihds
pulkſten 4. Pa tam leeläs laiwas ſahku-
ſchi zettees pahp un arri 4 weetäs tittu
ſahkuſchi taiſiht, ka, jebſchu Turki gan tur-
rejjuſchees prettim, tomehr kahdi 50 kuhſto-
ſchi Kreewi ar wairak tä ſimts leeſeem-gabba-
leem itt laimigi gahjuſchi pahp. Kä ta

notizzis, to isstahstisim zittà lappà, jo wehl irr to stahstih par zittahm leetahm.

Prohti tee Greekeri Turku semmè taggad mallu mallàs zekahs prett Turkeem. Jau tabdi 10 tuhstoschi effoht kabjàs un kalnòs sipri turràhs. Jau Turkus daschàs weetas uswinnejuschi, to pilsehtu Arta pee juhrmallas teem atnehmuschì arri 6 leelus-gabbalus panehmuschì un weenà kauschanà waitak là tuhstoschus Turkus aptahwuschì, tà ka Turkeem taggad janemm saldati no Dohnawas un jafuh-ta atpakkal tahlù noht us deenas-widdus pussi. Ar to mums nahk leels paligs. Enlenderu un Sprantschu karraspehks nu gan steidsahs pa widdus-juhru nahkt paligà, bet tee wehl irr tahlù. Ja teem buhs ja-eet prett Greekereem, tad gan ne warrehs nahkt prett mums pee Dohnawas.

Sprantschi un Enlenderi itt lepni bij no-subtiijuschì grahmatu us Pehsterburgu rakstidami, ja Kreewi peh; 6 deenahm ne ais-eeschoht tuhda! prohjam un atpakkal no Dohnawas, tad sahkschoht ar mums karru; bet muhsu Kungs un Keisers là yanahkàhs ne wahrdu us to ne irr atbildejts. Tad nu Enlenderi un Sprantschi nospreeduschì karras-grahmatu isstahst un tuhda! karru ar mums sahkt. Bet papreeksch ir zittu aplamu lepnu darbu padarriijuschì. Lai Turku laiwas ne nahk pa Dohnawu us augschu un mums leeds eet pah Dohnawu pah, tad Kreewi tur fur Dohnawa eeteff mellà juhre, pah wissu to uppi laiwas ar leeleem akmineem nolaiduschì dibbini un liffuschì us tahm leelas dselses fehdes un balkus pah wissu uppi pah. Tad nu atbraukschi 2 Enlenderu fuggi un pawehlejuschi, lai Kreewi là ne darroht un to atkal isahrdoh; ja ne, tad nahkschoht to saschant! Kreewi atbildejuschì: lai tik nahsoht.

Man lohti schehl, par to apsohlitu Kant-fahrti fluddinacht, ka gan ne warrestim jums to doht par 6 kapeikeem! Jo itt là wiffas leetas taggad jo deenas jo dahrgakàs paleek, tàpat arri papihrs. Zerream 1 rihsi

(480 bohgenus) papihra dabbuht par 3 rubbeleem, bet nu prassa 10 rubl. f., ta ka papihrs ween 3 reises waitak maksà ne là mehserrejuschi! Sliktu papihru jums ne greibbam doht, tadehl bes 10 kapeikeem gan ne warrestim doht! Resinnu woi tà greibseet! Dohdeet siannu ahtri. Jo nifus tas karsch paliks, jo waijadsigas jums gan buhs tahs lantfabrtes, kas to leetu jums staidrakt israhdihs. S—3.

Muhsu juhrea.

III.

Mahte aude sehgeliti
Tehws darrija laiwinu.
Nu es eeschu juhrinà
Ar seemelu daustees
Seemelam battas puttes
Man irr balta sehgelite.

Jauru gaddu ne brauz pa muhsu juhru. Muddeni tur juhrea fuggem jo nedrohscha paleek, Oktober mehneschà ugguns-fuggi apstahjabs ar sawahm braukschanahm un tahs usnemm atkal tik pawassarà, Mei mehneschà, — kamehr zitti fuggi jo drohschi brauz zeek ilgi ween juhrea wallam un ohtas naw aissalluschas. Pilmà seemà ne kahdas braukschanas naw. Ne ween uppes sasalki, bet arri juhrea pee mallahm, daschà laikà tik tabti, ka no mallahm juhreas wilnus ne warre waites redseht. Seemas bijuschas fur muhsu juhre leddus stahweja tik tabti zeets, ka warreja kahjahm eet woi kammanahm braukt no Kursemmes juhrmallas us Ruhno un us Sahmu-semmi (1830tâ g.) un no Iggaunu semmes us Pissu-semmi. Lai gabbalà, tur juhrea no Kolkas ragga ar leelu lihsumu eegreeschahs us Rihgas pussi, un to par masu juhru sauz, daschà seemà juhrea tà sasalluse bijuse, ka wiffur warreja braukschus woi kahjahm tapf pahri. Arri juhreas schaurums stary Dahnun un Sweeden semmes bija sasallis tà là wif leddus brauze no weenas semmes us ohtu un widdà frohgu-buhda bija ustaisita, fur warreja atpuhstees un atspirdsinatees. Un stahsta wehl no

Karavina

Teemahm, fur no Kursemmes, Leepajas puffe us Wahzemmi brauze pahre leddu pahri. Rahdi 55 gaddi buhs (1799tâ g.) kad seemâ til stipri falle pee mums, ka salnumâ kas jaw pahri neddelu preefsch seemas-swehtkeem bija fahzees, Janwar- un Webruar mehneschâ lihds Merz mehnescha gallam zauri weenâ lahgå pastahweja un leddus 5 lihds 6 pehdu beefumu dabbuja un semmei leels uhdens truhkums bija, tâ ka itt retti kahdâ sudmallâ warreja malt. Gelfsch wehl jo wezzeem laikeem stahstu gramatas peeminn wehl daschu pahreelkam stipru seemu. Ruggincekeem muhsu puffe tad gan bija wakkas atpuhstees. — Bet turprettim finnam ka seemas netruhfti fur salnumâ itt kâ peetruhte, fur pa seemas-swehtkeem puffes wehl redseja ahra, wijoles un semmenu mehtri seedeja un firschu kohki arri, un dascheem kohzineem pumpurischi isplauke, fur tad gan ilgi arri brauze ar laiwahm un ar fuggeem. Pat preefsch 32 gaddeem (1822tâ g.) notizzees, ka wehl Janwar mehnescha gallâ Daugawa bijusi wakkam un pee Leepajas warreja peetapt ar fugeem. Bet gan til retti ween Nihgas ohsta pa gaddu 10 mehnescheem wakkam. Woi nu pawissam seemas taggad jo mihsstas un jo nespehzigas palikkuschas ne kâ wezzeem laikeem bija, tapehz ka ilgi mums stipra pastahwiga seema naw bijusi, — kas to sinn tsteikt? Warr tapat notikt ka mehâ wehl itt niknu salnumu peedfihwosim, woi muhsu behrni to peedfihwohs. Tomehr itt niknakai seemai pawassara nahle pakkal. Saule sawu spehku ne aisleeds, jo augstaki kahy un jo ilgaki paleel pa deenu redsama, jo wairak aisdseenn leddu un sneegu, atklahj druwas uu plawas, isflaut meschus un mihsu saltumu azzim par preeku dohd, — un sahle sahle augt un puffites sahle seedeht. Arri juhra salausch un nofratt sawu leddus uswalku, sweijneeki sahle sawus tihklus mest, un arri fuggineeku un juhreas brauzeju kahroschanas atkal dsenn us juhru dohtees. Pawassara fuggu labbu pulku, it pa simteem, warr redseht muhsu juhra kas

aplahrt zeere un gaidin gaida lai leddus, kas weetahm wehl kawe, teem wehletu taiss ohstas eetapt, us kurrahm wianni suhtiti. Pee Leepajas un pee Wentespils sennak warr peetapne kâ pee Nihgas, pee Dahau-pils un pee Pehterburges. Tapehz arri ne retti noteek kâ pat paschâ seemâ Leepaja pirmâis fuggis anahle ar fittas semmes augleem, ar zitrohnehm, un appelsihnehm, ko tad pa semmes zellu aiswedde us Nihgu un us Pehterburgu.

(Turplitam beigums.)

No Kursemmes meitinas.

Augsch, krahjeetes, juhs drohschi kare-wihri;
Naw jakarro par neku stribineem,
Zums teefas, tizzibu buhs pahrstah tihri
Lihds Kreerwu pulkeem, allasch gattawoem
Prett launeem, kahdi tee, ar firdibu
Par Deerwu mirt un sawu Keiseru.

Kas karroht spehj, lai kare rindes stahjabs,
Lai jihnijabs pee Kreerwu karoga,
Mehs ne spehjneejes luhgsim Deerwu mahjâs;
Dauds eespehj firschu Deerwa luhgschana.
Lai wiiffi Kreerwi stidsahs palihdscheyt;
Deerws taisnibai dohd swehti uswarreht.

Juhs brahli, mums lai augsti karrogâ zekahs
Par Deerw' un Keiseru, par teh'w' semmi,
Jo winnesim, fur eenaidneeki wekkahs.

Woi Spranzuschî buhs muhsu pretneeki?
Ko Kreerwi spehj, to fenni teem rahbijam.
Woi taggad mehâ par glehweem patikkam?

Lai Spranzuschî us traktu kareu taisahs,
Un flaita lepnas rindes kareem schim,
Lai Angli klahr ar lepnem fugeem maifahs,
Deerws irr ar mums, ka wolanus wakkasim.
Ar Deerwu tad us kareu nosteidseet;
Udwarrejschi, ar flawu pahreeseet. Hgnbrg

Gluddinaschanas.

Zanni Nihgas Rahtsmuischâ Ischelle teek weenn
labs neprezejees muzzeneeks mekklehts, kas m
Zurgeom schi gaddâ to weetu warr dabbut; ja m
kahds gadditohs, kam to weetu tihf dabbut, lo
peemeldahs pee tahs jau peeminnetas muisch
waldischanas.

10 jaunâs gohwis lihds Zurgu-deenai 23sch
April deenai s. g. pahrdohdamâs
Albertamuischâ pee Leepares, Peischos,

Drigw drulleht.

No juhrmallâs-gubernaments augstas waldischanas puffes: Oberlehrer G. Blaes, Zensor.

No. 95.

Latweefch u Nwifch u

Nr. 14.

peeliffums.

1854.

Kà tehws fawam mafam Dehlinam to feptitu bausli isftahstijis.

Kahds deerwahijigs Kungš no fawahm behrnu deenahm tà stahsta: Kahdà swehtdeenà, biju toreif feschus gaddus wezs, stahweju us mafa kalnina basnizai pretti: preezigi puifchi sineedami gahje man garram un fazzija us manni: Indriki, nahz mums lihds, mehš eefim puffed mefleht. Dhtreis to man netwajjadseja fazzih, es ftrehju lihds weenam leelakam sehnain kas manni pee rohkas nehme. Mehš gahjam no tweena dahrsa ohtrà, beidsiht zaur kahdu zaurumu eelihdam Seilera dahrsà, fur appafsch abelehm sinukas puffedes auge. Tahs mehš nopluzam zik ween mums patikke, un kad dafchi behrni man wehl no fawahm dewe, tad es ar leelu klehpi atnahzu mahjà, un biju tikpatt preezigs kà Dahwids kas bij Goliātu noftitüs. Mahte manni usftattija ar stihwahn azzim puffedes eeraudsidama un praffija: Indriki, fur tu tahs puffedes dabbuji? Es: Mehš tahs dabbujahm Seilera dahrsà. — Mahte ne fazzija ne wahrdu un nepreezajahs wis par maanahm puffedem. Es sabihjees eegahju kambari fur tehws sehdeja un grahmata lassija. Tehws manni tàpat kà mahte stihwi usluhkoja. Puffedes man nu wairs ne patikke, winnu smarsha bij man kà grehtu smarsha, labprah, es tahs buhtu no sweedis, bet tehwa usftattifchanas dehl to nodrihtsteju wis darriht. Puffedes faujinu nolifku paschà faktinà us fatwu mafu galbinu. Tehws fauze: Nahz schurp Indriki! — Es gahju, — Tehws. Fur tu tahs puffedes nehmi? — Es zeetu kluffu un nosarku kà iswahrihts wehsis. Beidsiht fazziju: Mufu paschu dahrsà. Mufu dahrsà neras tahdu puffedes naw, tehws fazzija, fur tu tahs nehmis? Man tahs dewe Barta nahburgs. — Tehws nehme manni pee rohkas, wilke pee fetwis tuwal, ftattijahs man ftipri azzis un teize: „Barta nahburgam neras tahdu puffedes naw, fakti Indriki taisnibu, fur tu

tahs dabbuji? — Nu es raudadams isftahstiju taisnibu, ka tahs Seilera dahrsà nopluzfufchi. — Tehws. Kad tew kahdureis nahburga Kahrlis fatwu bumbu bij aifnessis, woi tew tas patikke? — Ne. — Kad winsch leedschs, kad tu pehz tahs praffiji, ka tam winnas ne effoht, un tas fazzija, ka tu to dihki eefweedis, un ohtrà deenà to bumbu pee winna redsiji, woi tew tas patikke? — Ne. — Tehws. Nu redsi, tas tew warren reebe, un tu fassaites ftrehje pee mannis un fazziji, lai es nahburga Kahrlis kulloht, winsch effoht besdeewigs puika un effoht mellojis. Bet es fazziju tà: Indriki, luhds Deetwu ka tu tahdà paschà grehkà ne eekrihti. — Aifwaffar tu man wehl stahstiji, ka ftohlmesters tewi usteizis un fazzijis, ka tu wisodesmits bauslus labbi mahkoht, ftaiti man jel to feptitu bausli. — Es ftattiju: „Tew ne buhs sagt“, lihds ar to isftahstifchanu bes kahdas wainas. Tehws patš wehl reis scho bausli lihds ar to isftahstifchanu man ftattija preefschà un to wehl ar kahdeem wahrdeem isftahstija, un tad wehl fazzija tà: Ta bumba, ko Kahrlis tew nonehme, peederreja tew ne winnam; bet kad winsch tew to pasleppen bij nonchmis, ko winsch tad gan bij darrijis. — Es ar glufchi lehnu balsi atbildeju: Winsch irr fadsis! — Puffedes peederreja Seilera kungam un ne tew, bet kad tu tahs fleppeni un bes winna sinnas panchmis, ko tu effi darrijis? — Es nobihjees par tahdu jautafchanu, un ar leelahm mohkahn un stohmidamees es fazziju: „Es esmu fadsis! Tehws. Kad Kahrlis fazzija, ka winnam tawas bumbas ne effoht, tu effoht ta dihki eefweedis, un ta tam tomehr bij, tad winsch melloja. Tu par to biji gauschi fassaites un tew bij taisniba: jo melloht irr leels grehts un kaus. Mufu Kungš Jesus wellu fauz par mellu tehwu. Mafais Kahrlis prett tewi fatwu mafu wehl nesaprahtigu beedri irr mellojis, tas bij gauschi flitti; bet es nesinnu, woi winsch, ja tehws winnu buhtu praffijis, tam nebuhtu taisnibas fazzijis: ja, tehws es to bumbu

esmu panehmis. Bet kad es pirnak tetvi pehz tahm puffehm prassiju, tu man atbildeji, ka tu tahs muhsu paschu dahrsâ nopluhjis, pehz atkal ka Barta nahburgs tetv tahs betwis; ko tu nu effi darrijis? Es negribbeim labpraht to skaidri isfazzijht. Es fatwâ behrna prahtâ labpraht kahdu mihligaku wahrdu buhtu melleis, bet tehtws man nelahwe, un man bij jaisfakta: „Es esmu mellojis. — Tehtws. Tu fatwa tehtwa preekschâ, kas tetvi tâ mihle, effi mellojis, bet tvoi tu ne finni, lai effam fur buhdami un lai darram ko darridami, ka Deetws mumâ irr klahnt un muhs reds, un arri wiinna sivehti engelî skattahs nâ manni un us tetvi. Tu netween preeksch fatwa tehtwa, bet arri preeksch Deetwa un wiinna sivehtcem engeleem effi mellojis un sadjis, tadeht es tetv to padohmu dohmu, pirms tu scho-waktar apgulles un rihtâ peezellees, un lai Deetws dohd, wehl zittâs deenâs — peekuhds Jesu un fakti: Ak mihlais Kungs Jesus, es prett tetvi gauschi esmu grehkojis. Es esmu sadjis un mellojis, peedohd mannus grehtus; raddi ak Deetws eeksch mannim schkihstu sirdi un dohd man jaunû garru, ka es wairâ tâ ne grehkoju. — Es raudaju gauschi. Tehtws fazzija: „Nedsî, nu tu raudi ruhktas affaras, tas irr labbi. Grehtî irr lohti ruhkti; to mehâ redsam no ta zif bahrgi Deetws grehtus sohda un strahpe! Behrnus, kad tee irr grehtojuschî, strahpe Deetws zaur wezzatu rohkahm, lai winni tâ peeminn un wehrâ nemu zif smaggi un ruhkti grehtî irr. Tur faktâ pee pulkstena irr mans speekis, eij atnesâ to schurp. — Es to atnessu un dabbuju no tehtwa rohkahm fatwu nopelnitu algu. Woi tehtwa stipra rohka manni mas woi dauds kuhle, to wairâ ne sinnu, bet to es sinnu, ka tehtwa kuhleens man tâ ne sahpeja ka tas, ka es sajuttu, ka es to mihlu Deetwu un fatwu tehtwu tâ biju peetwihlis un apmeltojis. Schî tehtwischka pahrmahzischana eespeedehts dsitti un pastahweja ilgi mannâ jaunâ dwehsele. Melloschana man no schî brihscha rahdijahs warren neganta leeta. Deetws detve man us ilgeem gaddeem pateefigu sirdi, un ja es daschreis ko biju darrijis, kad tas manni gribbeja pahrmahziht, rihtstas daschreis nolikke tapehz ween, kad fatwu twainu neleedsu un to isfazziju, un tad tehtws fazzija: „Dehls mihlais, tapehz ka tu pateefibu runna, un fatwu

twainu atsihsti un to noschello, tad es tetv schoreif to strahpi atlaischu“.

P. 11.

Par behrehm. No Egyptes.

Ne fenn us muhsu kapsehtu glabbajam wezzu firmgaltwi, kas lihds 7Stam gaddam puifcha kahrtâ fatwu muhschu gohdam bij nodsihtwojis. Tutwu raddu wiinnam zitti nebij, ka til weena mahsas meita, kas wiinnu ir pehdigâs deenâs bij apkohpufi. Bihrs ne bij nekahds lihberneeks bijis, bij daudî ar bischu kohpschanu darbojees un tâ gan warr doh-maht, ka lahde wiinnam nebij wiffai tufschâ. Us kapsehtu pulks lauschu bij sanahkuschî, jo brand-wihna gan pee behrehm ne truhke. Kad nu mahzitais us kapsehtu aishnahje, brihnodamees jau no talenes leelu trohksni kleegschanu dsirdeja un tutwu pee kappâ weetas klahnt nahjis, redseja, ka tschetri woi peez-seetwischki ar leelu brehtschanu brehje un waideja. Gan kesteris tahs gribbeja kluffinaht, bet neta-wiinnâs nenostahjahs, tâ ka mahzitais, fatwus paschus wahrbus ne warfedams saprast, kahdu brâ-tinu netwarreja lihka runnu eesahkt. Pehz tam ad-waizajis, kam taf tahs seetwinas til gauschi raud u-kleeds, woi nelaisis wiinnam kahds mihlsch brâ-lis jeb zits kahds ihstneeks bijis. Mahzitajs dab-buja dsirdeht, ka tahs seetwas nemâs ne effoht ne-laika raddineejes, bes tahs weenas mahsas meetat bet, ka tas pee wiinnam jau pehz wezzu lauschu si-jibas un eeradduma tâ effoht, pee mirrona glabbe-schanas raudaht un waideht. Es ne sinnu, wa-tahda mohde ir zittâs draudsês starp Lattweeschent-rohdahs: pee semmneeku kahrtas muhsu puffe p-tadi jau natw. Ir ne esmu warrejis isdibbinat-woi laudim pee tam kahda ihpascha mahnutizig-irr woi ne. Zif to jumâ warru teikt, m. 1., schahda mohde irr paliktuse no wezzeem laifeem, to-muhsu tehtwu tehtwi scheitan wehl pagani bij un-gan wehl dauds zittas eeraschas, kas wehl tagg-schur un tur daschâs draudsês ir starp Lattweeschent-rohdahs, irr atlikkumi no tehtwu paganu laifeem un lautini gan paschi nesinn, kapehz scho jeb-darra. Pee muhsu tehtwu tehtweem, kad tee wa-

paganu bij, behres mehdsje tà turrecht: Kad lihkið bij nomaſgahts un ar wiſſelabbakahm drehbehm, kað nelaiſim bij, apgehrbtð, tad to ſchdinaja uð frehſtu. Tad wiſſi zitti, mahjað laudið, kaimini un rabbi apſehdahð wiſſapfahrt rnikfi un litte ſfahrðinu ar brandwihnu pehð kahrtas apfahrt eet, ir paſcham mirronam uððfehre un lahſiti brandwihna wehl kahdureið muttè eelehje un winnu daudſreið waijaja: Kapehð winſch effoht mirrið? Kað tam gan truhzið pee pahrtikſchanað woi mahjað buhſchanað? Weidſoht mirruſcham wehl weenreið uððfehre un to luhdſe, lai ſatouð drauguð un radduð winnà paſaulè labbà peeminnà turrecht. Kad nu ta dſerſchana un plihteſchana bij beigufeeð, tad tee ſee wiſſi eefahje brehkt un kleeht un atkal no jauna praſſiht: Kapehð effoht mirrið? Woi tad ne effoht mihtu ſeewinu un behrniuu turreið? Kapehð effoht mirrið, woi winnam tad ne effoht labbi ſirdſini un lohpiu bijuſchi u. t. j. pr. wiſſu uſſkaiidamað, kað nelaiſim bijið un praſſidamað, kapehð effoht mirrið. Tad lihki uð ratteem aiðwebde. Behrineeki, kað winnu patwaddija, ſchaduð tahduð eerohſchuð, zirwunð un iſkapreð gaiſà ſweede brehðdami, lai tee Gokoti, t. i. launee garri un ſpohki behgoht nohſt. Winni mirroneem ir kahdu naudað jeb ſudraba gabbalu, tàpat ir ehdeenu un dſehreenu lihðſ detwe, lai tam uð ſatou garri zekku uð winnu ſauli pahrtikumuð buhtu. Seerwiſſcheem winni eedewe addatu un deegu lihðſ, lai warretu ſaſchuht, ja winneem kað uð zekka ſaplihtu. Wiſſiſcheem eelitte zirwi rohtàð, lai teem kahðð eerohzið buhtu winnà muhſchà, ar ko maiſi nopelniteeð, jeb ir prett eenaidneekeem atkauteeð. Ne — tahda irr wezzu paganu Latweeſchu tizziba un eeraſcha bijuſt. Woi pee mumð taggad daudſ labbaki? Uð to ne gribbu ne wahrðinu atteikt, bet kaſtram kriſtigam jiltwekam tið dohdu apdohmaht to beðgalligu ſchuhpoſchana un plihteſchana uð behrehm un zittahm gohda deenahm. Jeb woi mehð ne gribbetum labbaku gohdu un ſlawu panahkt, neka muhſu paganu tehwi? Un, ka taggad wehl ſakka: behres woi kahſað dſert, rahda, jif mihtſch brandwihnu laudim irr bijið un — deemſchehl wehl irr. Lai Deetwð dohd ir pee tam gaiſchad azzis!

— n.

Jauna labba grahmatina.

No ſarakſtitaja paſcha mihtahm rohtahm mannim rohtà nahje grahmatina par to tapehð ka ta irr labba un teizama ſchè gribbu ſianu doht. Grahmatai wahrðð irr ſchið:

Jauna bohſtereſchanað un laſſiſchanað grahmata ſarakſtita no R. P. Stoll, Maddaleeneð un Menzelmuiſchad mahzitaja. Nihgà 1853. Patwiſſam tē eekſchà 68 puſð lappas, un atrohn papreekſchu tahpelinu ar rakſtu bohſtabeem, wahrdeem un zihperehm, — tad bohſtabuð ſalittuð kà waijaga preekſch bohſtereſchanað, — to ween-reiſtween' un ihſuð maſuð wahrðinuð, — wahrduð tad kam gabbali irr, un ſchohð eekſch ſatweem gabbalineem ſchirtuð. Deſmità puſðlappà jatu ſahkað wahrbi kað ſalitti tà, ka behrnam uðmannigam tur irr arri kað prahtà un ſirdi jauðnemm un ko maſiſch arri warraſpraſt. Jo tahlaki laſſa jo wairat behrnuð eenemuð wahrduð kað labbam behrnam klahjað, un mahzibinað kað winna ſirdei derr, lihðſ kamehr 19tā puſðlappà tohð deſmitu Deetwa bauſluð uðeet kam paſkal nahkt tee zitti Luttera kaſkiſmuð gabbali. No 32tað puſðlappas lihðſ 68tað ſtahr garrigað mahzibað ſaprattigað lihðſibàð iſſkaidrotas, — wiſſað dohtas ſamannigeem behrneem ſaprohtamà iſſtahſtiſchanað ar mihtigeem ſirſnigeem wahrdeem, deetwa bihjið tizzigà prahtà, un ſarunnaschanað wihtſe ſalittas. Neween behrneem bet arri wezzateem lautineem tahdað laſſiſchanað warreðð par ſwehtibu buht. Ar tſchetrahm dſeeſminahm grahmatina beidſahð.

Winnu maſa 15 kapeituð un dabujama Nihgà pee Steffenhagen un Jelgatwà pee Hoffmann un Johannſohn. Tē arri dabujami tee 300 ſtahſti no Wolde mara par 42 kapeikeem. R — U.

Muhſu pulkſteni un frohga pulkſteni.

Zeenigð leelſtungeð, gribbedamað ſatouð laudið no ta nelaimèð pohſta iſglaht, kað no negantað brandwihna dſerſchanað zekkað, aibleedſe par wiſſeem ſatweem frohgeem, ka ne bija brihtu laudim ſwehtdeenað waſkardò ilgati frohgà palitt, ka lihðſ pulkſten deewineem. Bet ar wiſſu ſcho labbu ee-

rikteschanu tomehr arri kahds fatwahds notikkums gabbijahs; jo patti dabba samaitajahs un pulksteni nemas wairs riktigi ne rahdija, bet krogga pulksteni par dards rahmi eefahze eet, un itt nemas wairs ar muhsu pulksteneem lihdsigi ne rahdija. Ar warreju isdibbinahst no ka tas jelle nahze, woi nu gan kalendera taifitajeem bij missejees pee faules lehfschanaas un no-eeschanaas ischekinaschanaas; tapehz kahda swehtdeenas wakkara nehmu fatwu pulksteni riktigi pehz kalendera usstelleht, un palikku lihds dewineem kahjas, puischus no krogga mahjas gaididams. Pulksten dewini atnahze, bet no saimes wehl neweens ne pahnahze. Ar seetw un behreem wakkara paharus noturrejuschi, gahjam gulleht. Zabbu taifu gullejuschi, dsirdeju, ka zitti no saimes pahnahze; prassiju puischam: zil tad nu krogga pulkstens rahda? Pwisst atbild, ka taggadun dewinus apstittis; pazekahs apstattohs fatwu, — un bija jau pahri pahrs diwipazmiteem. Turreju wehl fatwu par riktigu, un apgullejamees atkal wissi; dohmaju: gan rihta redsehs, kad gaisma ausihds. Bet par nelaimi uakti bija pulkstens apstahjees, un tapehz scho reisi ne warreju ismanniht, kam taifniba, kam ne. Zitta swehtdeenas wakkara atkal riktigi pehz kalendera fatwu pulksteni usstelleju, bet dewinohs wehl saime ne pahnahze. Gahju gulleht. Pehz kahda labba laika kahds no saimes pahnahst; prassu: zil tad nu krogga pulkstens rahda? Schis atbild: dewinus. Paskattijohs atkal fatwu, — un bija jau pahri pahre diweem pehz pufdnahst. Nu wairs fatwu par riktigu ne turreju, bet tuhda nehmu un stelleju atpakkal us dewineem, un gahjam atkal wissi gulleht. Saime, wissu nakti iswahtojusees, gulleja ka miruschi; dohmaju: scho riht jafauj jo ilgaki gulleht, lai par deenu atkal buhtu jo spirgti pee darba. Newarreju wairs isturreht gulleht; isgahju ahra lohghs atplehgt wacka, bihdamees ka par ilgi nenoguff. Bet kas par brihnum? Ahra bij skaidra deena, un faule jau ussezjeusi tik ne pascha pufodeena. Ar dusmahm eefschah nahzu un isdsinnu saimi no nudsehnehm. Nu wairs ne-turreju fatwu pulksteni par neriktigu, bet teescham krogga pulksteni bija nelabbu zellu usnehmuschi grib-

bedami fatwus snapscha brahlischus ilgaki krogga patureht. Tapehz ween gan winni tik warren rahmi eet, bet warr buht arri no ta nelabba brandwihna twaika, kas no pahrlieku leelas dserschanaas zekahs, pulksteneem rittini fastwihst un tapehz ne war us preekschu teikt. Jo swehtdeenas wakkardohs wissi pahrlieku steigdamees dserr, bihdamees ka tik pulksten dewini ne usnahst, un tad no tahs mihlas weetas buhtu ja-atstahjahs. Wascheem apskattitajeem kahdu reisi irr missejees, ka ne warrejuschi wairs no krogga istapt, bet no zitteem afleem waddoneem pee rohkas iswesti, un tuwumâ pee krogga smilktis par nakti palikkuschi. Ar breefminga dserschana! tur tu weenreis gallu nemst? Teescham pascha elle pee ta brandwihna leelckunga, tur buhs to dschereju gals!!

— i —

Es dsihwoju, tomehr ne es, bet Kristus dsihwo eeksch mannim.

Metd. Es pee Jesu turreschohs.

1.

Es wehl scheitan dsihwoju,
Meefa man wehl darra gruhtu,
Tomehr swehti lihghmoju,
Jo es Jesus mihliw' juhtu
Wiasch few mannei firdei dohd:
Man buhs Wiinu apmihtoht.

2.

Dsihwoju, tomehr ne es,
Kristus pats eeksch mannim dsihwo,
Wiasch man sawa firde ness,
Un ar debbes-gohdu glihto;
Kas eeksch mannim seed un self,
Dsihwibu no Jesus smek.

3.

Mihlestiba, falda tu,
Straum' no Jesus manna firde,
Dwehseitti zillatu
Tu ar swehtu malku dsirde,
Paleez', paleez' tu eeksch man,
Manna Jesus mihleschan'!

J. Grot.

Dr. h. w. Brillkeht,

No juhrmassas-gubernements augstas waldischanaas puffed: Oberehrer G. Blaeje, Zensor.

No. 96.